

مدیر مرکز کرمان‌شناسی در گفت‌وگو با استقامت مطرح کرد

کتاب «به رنگ کویر» گذشته کرمان را به ما می‌شناساند

انتشار الکترونیکی کتاب‌ها روی سایت مرکز

خبرنگار استقامت با اشاره به هزینه بالای تولید کتاب، گفت: «اگر کسی بخواهد کار پژوهشی انجام دهد تهیه همه این کتاب‌ها برای او سخت است، آیا تصمیم ندارید سایتی داشته باشید که به‌صورت الکترونیکی این کتاب‌ها را در دسترس قرار دهید؟»

گل‌بازده با اشاره به سابقه طولانی فعالیتش در حوزه فرهنگ و لزوم انجام این کار توسط نیروهای جوان، پاسخ داد: «با اصل موضوع موافق هستم. خود من ۴۰ عنوان کتاب دارم و خیلی از این‌ها را مردم دوست دارند بخوانند. خیلی دوست دارم کتاب‌هایی مانند ماجرای مشاقبه صوتی بشود که در اختیار مردم قرار بگیرد.»

وی ادامه داد: «در حال حاضر یک سایت را همکاران تدارک دیده‌اند اما فقط نام کتاب‌هایی که توسط مرکز کرمان‌شناسی منتشر شده در آن ذکر شده است اما امروز واقعا یک نیروی جوان کارا و کارآمد نیاز است که خوشبختانه آقای حامد حسین‌خانی که یک چهره دانشگاهی است، حضور پیدا کردند.»

مدیر مرکز کرمان‌شناسی در خصوص پیشنهاد خبرنگار فردای کرمان مبنی بر انتشار پی‌دی‌اف کتاب‌های منتشر شده در سایت مرکز کرمان‌شناسی با قیمت‌های پایین، گفت: «باید این کار را انجام دهیم زیرا مانند گذشته تعداد انتشار کتاب‌ها زیاد نیست که تیراژ ما آسیب ببیند.»

وی تاکید کرد: «ما این اسناد را که منتشر می‌کنیم و این خون دل‌هایی که می‌خوریم برای این نیست که بگوییم مرکز کرمان‌شناسی ۴۰۰ عنوان کتاب چاپ کرده است ما می‌خواهیم این‌ها نقطه عطف تاریخ ما باشد و کسانی که دست‌اندرکار مسائل مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی هستند به این کتاب‌ها مراجعه داشته باشند.»

گل‌بازده با بیان این‌که همه این کتاب‌ها را با شرح مفصلی برای همه نمایندگان مجلس فرستاده‌ام، گفت: «به نمایندگان مجلس یادآور شده‌ام، آن‌هایی که پیش از شما بودند در این کتاب‌ها جزئیات کارهای آن‌ها ذکر شده است، آن‌چه شما امروز انجام می‌دهید به تاریخ سپرده خواهد شد، پس چنان عمل کنید که از شما به نیکی یاد کنند.»

وی با بیان این‌که خواهشیم این است که این آثار مهجور نمانند، افزود: «در شورای عالی مرکز کرمان‌شناسی، جلد دوم و سوم را به همه دوستان دادیم و برای همه نمایندگان فرستادیم و حتی خود من نسخی از این‌ها را به امام‌جمعه می‌دهم و درباره محتوای آن‌ها توضیح می‌دهم.»

ما این کارها را می‌کنیم اما در کنار فعالیت‌های ما، باید همی از سوی دوستان باشد که نتیجه بگیرند. ما می‌توانیم با نگرشی به آن‌چه در گذشته داشتیم و مسائلی که داریم راه‌حل مناسب و درستی را پیدا کنیم و در لایه‌لای همین کتاب‌ها هم می‌توان مطالب و نکاتی را پیدا کرد، به شرط این‌که بخواهیم مطالعه کنیم.»

رد پای تاریخ یک‌صد سال گذشته ما است. وی در پاسخ به این سوال که «این ۱۵ هزار سند را چگونه انتخاب کردید؟» بیان کرد: «ما اسناد را انتخاب نکردیم. چون نه من تسلط به زبان انگلیسی داشتیم و ... مضافا بر این‌که این اسناد دست‌نویس هستند و دارای خط و انشای خاص آن زمان می‌باشند و هر کسی نمی‌تواند این خط‌ها را بخواند و یا از اصطلاحات آن زمان آگاه باشد.»

مدیر مرکز کرمان‌شناسی یادآور شد: «قرار است به‌زودی اصل همه این اسناد روی یک سایت قرار بگیرد که هر کس دوست داشت بتواند به آن‌ها دسترسی داشته باشد. ما این موضوع را در اختیار دانشگاه قرار داریم و آن‌ها این کار را انجام می‌دهند.»

کتاب‌ها موضوع و توالی زمانی ندارند

خبرنگار استقامت سوال کرد: «اسناد به ترتیب زمانی منتشر شده‌اند؟» وی پاسخ داد: «متأسفانه خیر. دلیلش هم این است که دوستانی که کار ترجمه را انجام می‌دهند اسناد را بین خودشان تقسیم کردند و هر کدام یک بخشی از کار را شروع کردند و هر کدام که آماده شده ما آن را منتشر کردیم که به تأخیر نیفتد؛ مثلا اسناد سال‌های ۱۹۲۱ یا ۱۹۲۰ ترجمه و چاپ شده، ولی اسناد سال ۱۹۰۶ هنوز آماده نشده و توالی سال‌ها را نداریم.»

وی تاکید کرد: «کتاب‌ها موضوعی هم نیستند، همه چیز با هم است. ما این‌ها را به قصد این انجام نادادیم که تفکیک موضوعی داشته باشد، آن قضیه اگر بخواهد اتفاق بیفتد تازه از الان باید شروع شود. یعنی پس از انتشار همه مجموعه‌ها، از آن به بعد، کار پژوهشگری شروع می‌شود.»

گل‌بازده ادامه داد: «ما فقط یک پاورقی و پی‌نوشت در کتاب نوشتیم و این کتاب برای کنکاش در آن‌چه که آن روزگار اتفاق افتاده است، خیلی کار دارد.»

گل‌بازده درخصوص عکس‌های منتشرشده در کتاب نیز گفت: «در اسنادی که وجود دارد، عکس خیلی کم دیده می‌شود زیرا عکس‌ها را سرپرسی سایکس و لوریمر در یک مجموعه‌های دیگری تدارک دیدند، مضافا بر این‌که آن زمان حتی برای آن‌ها هم تهیه عکس در ایران کار خیلی ساده‌ای نبوده است. عکس‌های موجود در کتاب را خودمان اضافه کردیم.»

اشتباه تبدیل کنسولگری به موزه نفت

وی در ادامه با اظهار تأسف از تبدیل کنسولگری سابق انگلیس به موزه چراغ‌نفت، گفت: «زمانی به دوستان شرکت نفت پیشنهاد دادم اجازه بدهند ما کلیه اسناد را به این ساختمان منتقل کنیم و با دانشگاه هم صحبت کرده بودیم که این محل به ساختمان مجاور آن که متعلق به دانشگاه است، مرتبط شود تا این دو مجموعه به پژوهشگاه اسناد تاریخی کرمان تبدیل شود. در آن‌صورت می‌توانستیم اسناد مهم را قاب بگیریم و مجموعه همه این اسناد را مدون کنیم و در اختیار پژوهشگران بگذاریم که متأسفانه این اتفاق نیفتاد و امیدوارم این معضل به‌زودی حل شود.»

هر جلد از آن‌ها، می‌تواند چهار تا پنج جلد تفسیر داشته باشد.»

وی بیان کرد: «وقتی لوریمر به‌عنوان کنسول انگلیس به کرمان سفر می‌کند و در این کنسولگری مستقر می‌شود، زبان فارسی را اندک می‌داند اما تمام تلاشش را به کار می‌گیرد که زبان فارسی را به خوبی بیاموزد و بعد تمام همتش را به کار می‌گیرد که گویش کرمانی را یاد بگیرد و با اصطلاحات کرمان آشنا شود و بعد کتابی به نام «فرهنگ مردم کرمان» را می‌نویسد. این به معنای آن است که برای شناخت یک جامعه، شما باید کار فرهنگی بکنید. اگر در کنار کار سیاسی کار فرهنگی کردید به نتیجه می‌رسید و اگر این‌ها در زمینه‌های مختلف، توفیقی به دست آورند برای بخش فرهنگی کاری است که روی این اسناد انجام دادند.»

گل‌بازده ادامه داد: «نمی‌خواهم بگویم انگلیسی‌ها فقط کار فرهنگی انجام داده‌اند، تلگراف هم که آمد اولین مسئول تلگراف را انگلیسی‌ها باید تعیین می‌کردند و آن‌جا هم حواسشان جمع بود، اما در کنار همه این مسائل مهم، قضیه برای آن‌ها کار فرهنگی بود. وی خاطرنشان کرد: «در همین بخش، وقتی دکتر دادسن برای ساخت بیمارستان مرسلین به کرمان می‌آید او باز هم در کنار کارهای مختلفی که انجام می‌دهد اول از مردم کرمان شناخت پیدا می‌کند و بعد وارد این مقوله می‌شود.»

مدیر مرکز کرمان‌شناسی با اشاره به سنگ نصب شده در ورودی بیمارستان مرسلین کرمان، گفت: «روی این سنگ نوشته شده، مرض‌خانه زنانه، یعنی اول نگفت می‌خواهیم زنان و مردان را در کنار هم درمان کنیم، اول بینش مردم کرمان را می‌سجد تا راه رخنه به آن‌ها را پیدا کند و در گام اول همان چیزی که

در اندیشه من و شماسات را سامان می‌دهد و بعد از این طریق پیش می‌رود و مدرسه جم را می‌سازد که بعد دبیرستان پهلوی می‌شود و در حال حاضر با نام دبیرستان امام شناخته می‌شود.»

وی افزود: «همه این‌ها در کنار مسائل مختلفی که مد نظرشان بوده، اصلی‌ترین بخش آن‌ها فرهنگی بوده و این‌که رضایت جامعه را بتوانند حفظ کنند.»

گل‌بازده گفت: «اگر در اسنادی که منتشر شده دقت کنید، متوجه می‌شوید که هر هفته اولین گزارشی که می‌دادند مربوط به نرخ نان، گندم و ... بوده، زیرا زمانی می‌توانستند بر جامعه تسلط داشته باشند که بگویند ما این کارها را برای شما انجام دادیم و این خدمات را ارائه کردیم.»

برنامه انتشار اسناد در سایت

گل‌بازده با بیان این‌که گزارش‌ها مربوط به سال ۱۹۰۶ تا اوایل حکومت پهلوی اول که رضا شاه دستور تعطیلی کنسولگری‌ها را صادر کرد، می‌باشد، افزود: «برداشتن این است که به ترجمه کامل اسنادی که تهیه شده، این مجموعه به بیش از ۳۰ جلد برسد که در واقع

منتشر شود.»

وی بیان کرد: «در جلسه‌ای که چند روز پیش با آقای دکتر اکبری رئیس دانشگاه کرمان داشتیم، ایشان دستور ترجمه بقیه اسناد را دادند و آقای دکتر آقاباسی هم مامور این کار شدند و آقای دکتر نظری معاون دانشگاه نیز مأموریت پیدا کردند که در اسرع وقت قراردادها را منعقد کنند تا کار ترجمه شروع شود و از ابتدای سال مجددا کار ترجمه این اسناد را خواهیم داشت تا بعد از اتمام ترجمه، بتوانیم دنباله این انتشارات را داشته باشیم.»

هزینه‌های چاپ کتاب‌ها

مدیر مرکز کرمان‌شناسی با اشاره به مشکلات مالی برای چاپ کتاب، یادآور شد: «از ابتدای سال هیچ کمک مالی به مجموعه کرمان‌شناسی نشده، البته جا دارد باز هم از استاندار کرمان تشکر کنم که دستور دادند مبلغی در حدود ۵۰ میلیون در اختیار ما قرار دهند که برای چاپ استفاده می‌شود، اما هنوز پرداخت نشده است.»

وی با بیان این‌که سه جلد قبلی را با کمک آقای مرعشی و آقای شه‌بخش منتشر کردیم، توضیح داد: «هزینه جلد اول با کمک حوزه هنری پرداخت شد که کم آوردیم و بخشی از آن را خودمان پرداخت کردیم. هزینه چاپ جلد دوم را آقای دکتر پورابراهیمی، نماینده مردم کرمان و راور پرداخت کردند و هزینه جلد سوم را هم آقای حسن‌پور نماینده مردم سیرجان و بردسیر قول دادند پرداخت کنند که فاکتور فرستادیم اما هنوز به چاپخانه پرداخت نکردند.»

وی همچنین ضمن قدردانی از دکتر فداکار استاندار کرمان، گفت: «در نشتی که با ایشان داشتم بعد از آن‌که روال کار را توضیح دادم و از ایشان خواستم که به این موضوع کمک

گروه فرهنگ‌و‌هنر: کتاب «به رنگ کویر» که جلد سوم آن به تازگی از سوی مرکز کرمان‌شناسی منتشر شده، ترجمه بخشی از اسناد کنسولگری بریتانیا مربوط به حدود ۱۰۰ سال پیش است، و بخش مهمی از تاریخ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کرمان را در برمی‌گیرد.

سیدمحمدعلی گل‌بازده، مدیر مرکز کرمان‌شناسی در گفت‌وگو با استقامت با اشاره به روند تهیه اسناد کنسولگری انگلیس، انتقال آن‌ها به دانشگاه شهید باهنر، تشکیل یک تیم مطالعاتی برای ترجمه این اسناد، تحشیه بر آن‌ها و سپس انتشار این مدارک مهم به صورت چندین جلد کتاب، در مورد اهمیت این مجموعه تاکید کرد مطالعه کتاب‌های تاریخی و اسنادی از این دست که بخش مهمی از گذشته فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کرمان را بازگو می‌کند می‌تواند، نتایج خوبی در بر داشته و مردم و مسئولان را در ساختن کرمانی آبادتر کمک کند.

خرید اسناد تاریخی کنسولگری

به گزارش استقامت، گل‌بازده با اشاره به روند تهیه اسناد کنسولگری انگلیس در کرمان، گفت: «استاد باستانی‌پریزی در کنار همه کارهای پژوهشی که انجام می‌داد، همیشه مطرح می‌کرد که یکی از آرزوهایش دست یافتن به این اسناد است که در واحدهای فرهنگی و سیاسی انگلیس وجود دارد و ایشان در آن زمان این امکان برایش فراهم نبود.»

وی بیان کرد: «تهیه این اسناد در گفت‌وگویی که با آقای مجید نیک‌پور داشتیم و بر اساس صحبت‌هایم با آقای مجید تفرشی مطرح شد، که ایشان پیشنهاد کرد می‌تواند این قضیه را دنبال کند و در نتیجه، پیگیری‌های لازم، انجام شد.»

مدیر مرکز کرمان‌شناسی توضیح داد: «زمانی که ۱۰ سال پیش برای تهیه اسناد اقدام کردیم، آقای تفرشی به ما اعلام کرد که ۱۵۰ هزار برگ از این اسناد تاریخی در انگلیس موجود است و ضمن تحقیقاتی که ایشان انجام داده بود، وزارت خارجه و مراکز علمی انگلیس درخواست یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان را برای در اختیار گذاشتن کپی این اسناد تاریخی مطرح کرده بودند.»

وی ادامه داد: «آن زمان، این امکان برای ما فراهم نبود تا این‌که یک روز موضوع را با آقای مرعشی در میان گذاشتیم. ایشان گفتند بخشی از هزینه تعدادی از این اوراق تاریخی را پرداخت می‌کنند. پس از آن ۷۵ میلیون تومان از محل کارخانه خودروسازی کرمان توسط آقای شه‌بخش پرداخت شد و ما توانستیم ۱۵ هزار برگ از اسناد را تهیه کنیم.»

تاکید بر انجام کار توسط دانشگاه

گل‌بازده خاطرنشان کرد: «شاید این امکان برای ما وجود داشت که بعد از خرید اسناد، آن‌ها را برای ترجمه به جاهای مختلف بسپاریم، ولی این کار را انجام ندادیم و خواستیم که این کار از ناحیه دانشگاه باشد تا وجاهت دانشگاهی هم داشته باشد. در نتیجه در زمان آقای دکتر فدایی و بعد در تداوم کار، در زمان آقای دکتر طاهر، با دانشگاه کرمان هماهنگ کردیم تا کار از طریق دانشگاه پیش برود.»

وی گفت: «خوشبختانه این کار مورد قبول قرار گرفت و آقای دکتر آقاباسی، آقای دکتر مقصودی و آقای علیرضا هاشمی‌نژاد مامور ترجمه بخشی از این کار شدند که تاکنون حدود ۴ هزار برگ از این اسناد در اختیار این افراد قرار گرفته است و این سه جلدی که تاکنون منتشر شده، بخشی از آن اسناد است.»

گل‌بازده ادامه داد: «کار ترجمه جلد چهارم و فایله‌بندی آن نیز به اتمام رسیده و حتی مقدمه جلد چهارم را هم بر اساس اطلاعات اولیه‌ای که داشتیم، نوشته‌ام و امیدواریم که تا پایان سال